

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **Bc. R. D.,**
trvale bytem,
bytem,
zastoupené opatrovníkem P. K.,
bytem ,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV-2023/173707-924/6,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV-2023/173707-924/6, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

republiky – Krajské pobočky ve Zlíně ze dne 27. 7. 2023, č. j. 31083/2023/UHR, kterým byl žalobkyni snížen příspěvek na péči z 19 200 Kč na 12 800 Kč měsíčně od srpna 2023.

2. Žalobkyně uvedla, že nesouhlasí se závěrem, že by zvládala výkon základní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby. Co se týče základní životní potřeby stravování, žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že žalobkyně netrpí žádným postižením horních končetin, které by bylo objektivním důvodem pro nezvládnutí této základní životní potřeby a že mentální funkce dovolují žalobkyni zvládat výběr stravy, fyzicky je schopna uchopit lžíci, netrápí ji dieta či jiné omezení a že je dále schopna pomáhat s přípravou jídla. Se všemi těmito tvrzeními žalobkyně nesouhlasí. Není objektivně schopna minimálně přemístění nápoje a stravy na místo konzumace, rozdělení stravy na menší kousky a naservírování a dále konzumování stravy v obvyklém denním režimu, pokud by toto spočívalo pouze na jejím rozhodnutí. Co se týče zmínky o zvládnutí krájení a podávání jídla na stůl během sociálního šetření, s tímto žalobkyně nesouhlasí, neměla možnost seznámit se s výsledkem tohoto sociálního šetření, ač o zaslání výstupu z něj žádala. Sociální šetření trvalo cca 50 minut a probíhalo formou rozhovoru zejména o probíhajících rehabilitacích, dílčích úspěších při rehabilitaci a momentálním stavu samoobslužnosti, přičemž žalobkyně má ve svém stavu tendenci svou nemoc a zdravotní obtíže bagatelizovat, popírat a myslí si sama o sobě, že je zcela v pořádku, není schopna objektivně popsat své konkrétní schopnosti.
3. U žalobkyně přetrvává aktivní hydrocefalus, který její život omezil na čtyřdenní cykly, ve kterých je každý den z tohoto cyklu odlišný. Vše se odvíjí od výkonu stolice, kterou tělo žalobkyně samo neovládá a nenabyde pocitu potřeby, žalobkyně potřebuje dopomoci nejen s výkonem samotným, ale i s hlídáním pravidelnosti. Vyprazdňování je důležité pro odvod tekutin z mozkových komor. Žalobkyně namítla, že vzhledem ke zdravotním komplikacím a diagnózám jako syndrom cizí ruky, ztráta krátkodobé paměti, agnózie, afázie, Antonov syndrom a jím způsobená korová slepota a problémy vyplývající z trvalého hydrocefalu, není fyzicky schopna si jídlo sama přenést např. už proto, že nenajde lednici, dále i cesta po bytě s talířem v ruce je pro ni nebezpečná (žalobkyně si myslí, že vidí zcela normálně a o to nebezpečněji se po bytě pohybuje, čímž si způsobuje druhotná poranění typu roztržená brada apod.), stejně jako není schopna jídlo rozpoznat (např. kousla do tablety do myčky, kdy si myslela, že se jedná o nakrájenou kedlubnu) natož pak si jídlo připravit (např. nakrájet ostrým nožem, uvařit apod.), není schopná si jídlo dávkovat v přiměřené míře a čase v průběhu dne, potřebuje kontrolu druhé osoby.
4. Žalobkyně nesouhlasí ani se závěry o zvládání výkonu fyziologické potřeby, zejména s tím, že by nebyla prokázána inkontinence. Ze zdravotnické dokumentace i z tvrzení opatrovníka žalobkyně vyplývá, že žalobkyně trpí nepravidelnou inkontinencí v cyklu 3 měsíců, přičemž toto lze prokázat i faktem, že praktická lékařka žalobkyně jí předepisuje inkontinenční pomůcky na lékařský předpis. Špatná ovladatelnost včasného vyprazdňování souvisí s nestálostí tekutiny v mozku a tlakem způsobeným touto tekutinou na konkrétní mozková centra. V souvislosti s fyziologickou potřebou žalobkyně není schopna poradit si sama bez pomoci ani v hygieně týkající se menstruačního cyklu, v neposlední řadě má velké problémy s výkonem stolice, neboť mozek nedává správné signály, žalobkyně potřebuje pomoci podáváním laxativ v různé formě, aby docházelo k pravidelnému vyprazdňování, v opačném případě je nutná hospitalizace. K prokázání těchto problémů mimo lékařských zpráv žalobkyně navrhla svědeckou výpověď praktické lékařky MUDr. K., která žalobkyni předepisovala čípky s projímavým účinkem, které žalobkyně přestala přijímat, a proto jí nyní opatrovník podává laxativa ve formě volně prodejných kapek do nápojů. Poznámky

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

žalovaného ohledně možností využití zdravotnických prostředků (pomůcek) žalobkyně nebere jako relevantní vzhledem k její osobě a jejím zdravotním komplikacím, když v jejím případě se nabízí jako jediná pomůcka slepecká hůl, kterou však i vzhledem k diagnostikovanému Antonov syndromu žalobkyně odmítá používat, neboť má za to, že vidí, a tudíž ji nepotřebuje, ovšem pokud by se pohybovala sama byt jen před domem, kde to nezná, nebo by v bytě byl jinak rozestavěný nábytek, znamenalo by to pro ni okamžité ohrožení.

5. Žalobkyně uvedla, že má za to, že pouze díky péči opatrovníka není upoutána na invalidní vozík, přestože prognóza i v tomto ohledu nebyla zpočátku příznivá. Dále uvedla, že v rámci řízení o prodloužení omezení svéprávnosti a o opatrovnictví vedeného u OS pro Prahu 10 pod sp. zn. 25 P 5/2022 tento soud uložil znalkyni v oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie, aby vypracovala znalecký posudek na stav žalobkyně, který žalobkyně tento prozatím nemá k dispozici, ale mohl by být dle ní užitečným důkazem v tomto řízení. Vzhledem k proměnlivosti a komplexnosti zdravotních obtíží žalobkyně navrhla zpracovat znalecký posudek z oboru neurologie, který by posoudil její stav z hlediska tohoto lékařského odvětví, když ostatní problémy jsou sekundární vzhledem k původní diagnóze.
6. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že zdravotní stav žalobkyně byl hodnocen posudkovou komisí MPSV ve složení posudkového lékaře a lékaře s odborností neurologie jako dlouhodobě nepříznivý, kdy jeho základní příčinou je stav po mozkovém krvácení s levostrannou hemiataxií, korovou slepotou, ataktickým stojem a chůzí, prefrontálním syndromem. Ze zdravotní dokumentace dle žalovaného nevyplývají těžké poruchy, které by byly objektivním podkladem pro neschopnost zvládat další potřeby, než byly komisí hodnoceny jako nezvládané. Ke zvládání jednotlivých potřeb žalovaný poukázal na závěry posudkové komise uvedené v posudku, ze kterého bylo v rozhodnutí vycházeno. Dále žalovaný uvedl, že důvodem pro uznání jednotlivé potřeby může být jen těžká nebo úplná porucha funkčních schopností. Komise považuje hodnocení za vstřícné s tím, že žalobkyně je schopná se většinu sebepečce naučit a adaptovat se. K uznání potřeby jako nezvládané je vyžadována neschopnost zvládání potřeby v přijatelném standardu, nevyžaduje se každodenní zvládání ve 100 % kvalitě. Podstatné je zvládání v přijatelném standardu bez intervence jiné osoby. Žalovaný dále uvedl, že opatrovník byl přítomen u sociálního šetření a mohl tedy doplnit relevantní skutečnosti. Sociální šetření slouží jako jeden z podkladů pro rozhodnutí, jeho závěry se porovnávají se závěry lékařských zpráv. K uváděnému omezení svéprávnosti žalovaný zmínil, že toto má vztah k aktivitám hodnoceným v rámci potřeby osobní aktivity a péče o zdraví. Posudek byl dle žalovaného dostatečně přesvědčivý.
7. V podání ze dne 11. 3. 2024 opatrovník žalobkyně uvedl, že dle něj ze zdravotnické dokumentace žalobkyně nevyplývá, že u ní nejsou přítomny potíže, z důvodu, kterých žalobkyně není schopna zvládat jednotlivé potřeby. Žalobkyni se nedaří nacvičit základní životní úkony z důvodu potíží s pamětí. Například to, co se na učinila v rámci ergoterapie na jaře 2023, stále neovládá, přestože na terapii úkon zvládala (použití lžice, příboru). Vyžaduje stravu, kterou je možné konzumovat rukama. Žalobkyně si svou nemoc neuvědomuje, je nutná nepřetržitá asistence, tvrzení žalované o absenci kloubních či obdobných omezení vnímá žalobkyně jako liché. Problém u ní není v omezení pohyblivosti končetin, ale nestálosti fungování mozku. Žalobkyně si neuvědomuje potřebu stravy, stolice. Není si vědoma způsobů servírování jídla, komunikace, nemá přehled o denní době. Není schopna ani jíst lžící, natož si uvědomit polohu servírovacího vozíku. Žalobkyni je nutné říci, že je čas na jídlo a jídlo upravit do příslušné podoby ke konzumaci. Nepozná, pokud je

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

na stole např. pepřenka nebo sklenice. Tvzení žalované o tom, že ze závěrů sociálního šetření vyplynulo, že žalobkyně jídlo podává na stůl, naporcuje jej, krájí zeleninu, nají se a napije, je dle žalobkyně nepravdivé. Tyto skutečnosti se vůbec na šetření neprojednávaly ani nezkoušely. Žalobkyně a opatrovník pouze potvrdili, že tyto úkony jsou součástí ergoterapie, nikoli, že by je žalobkyně měla samostatně zvládat. Opatrovník žalobkyně dále namítl, že tvzení žalovaného ohledně výkonu fyziologické potřeby považuje za neobjektivní, neboť nepravdivou inkontinenci posuzoval pouze z jedné lékařské zprávy. Žalobkyně byla naposledy inkontinentní od 25. 11. 2023 do 5. 1. 2024, pokud nastanou tyto komplikace, žalobkyně si je neuvědomuje. Necítí potřebu stolice, kdy zde přitom je značné riziko z důvodu aktivního hydrocefalu, bez pravidelného vyprazdňování neodteče tekutina z mozkových komor. Opatrovník dále uvedl, že při prováděném šetření na místě upozorňoval na to, že probírané momentální schopnosti žalobkyně, například ovládání přístroje, jsou skutečně jen momentální a nedají se považovat za nacvičené a zažité, žalobkyni se dosud nepovedlo je nacvičit jako trvalou dovednost. Opatrovníkem byly dále doloženy rozsudky ve věci svéprávnosti žalobkyně a zmíněný znalecký posudek ze dne 27. 11. 2023.

8. Ze správního spisu soud zjistil tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
9. Dne 18. 5. 2023 bylo provedeno sociální šetření za účasti opatrovníka žalobkyně.
10. Správní spis obsahuje záznam ze sociálního šetření podepsaný pracovníkem, který prováděl šetření a oprávněnou osobou. Dále je součástí dokument s názvem úkony soběstačnosti, ve kterém bylo u potřeby stravování vyznačeno, že žalobkyně zvládá naporcovat jídlo, najíst se i napít, je schopná dodržovat dietní režim. U potřeby výkon fyziologické potřeby nebylo vyznačeno ničeho. Dokument dále obsahuje nečitelné poznámky zaměstnankyně provádějící šetření. Na podkladě šetření byl následně vyhotoven záznam ze sociálního šetření, ve kterém je uvedeno, že žalobkyně je schopná pomáhat s vařením, jídlo i podává na stůl. Jídlo naporcuje, krájí i zeleninu. Nají a napije se, dieta není. K potřebě výkon fyziologické potřeby bylo uvedeno, že žalobkyně na toaletu dojde sama, hygienu zvládne sama. Opatrovník sdělil, že je občas potřeba pomoci s manipulací s hygienickými pomůckami při menstruaci.
11. Posudkem ze dne 18. 7. 2023, č. j. LPS/2023/3090-UH_CSSZ bylo shledáno nezvládání 8 základních životních potřeb.
12. Na podkladě tohoto posudku bylo Úřadem práce ČR – krajskou pobočkou ve Zlíně dne 27. 7. 2023 vydáno rozhodnutí č. j. 31083/2023/UHR, kterým byl žalobkyni snížen příspěvek na péči z 19 200 Kč měsíčně na 12 800 Kč měsíčně od srpna 2023.
13. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání.
14. V odvolacím řízení byl posudkovou komisí MPSV v Brně dne 25. 9. 2023 vypracován posudek, který shodně shledal nezvládání 8 základních životních potřeb žalobkyni. Na základě tohoto posudku vydal žalovaný napadené rozhodnutí.
15. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
16. Co se týče námitek ohledně nezvládání jednotlivých potřeb, soud uvádí, že při posuzování stupně závislosti je hodnocena schopnost zvládat zákonem předem vymezené základní životní potřeby v oblasti mobility, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání,

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

tělesné hygieny, výkonu fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Schopnost zvládnutí těchto jednotlivých životních potřeb je podmíněná zvládnutím úkonů uvedených příloze 1 provádějící vyhlášky pro stanovené oblasti základních životních potřeb tvořících její obsah (§ 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“)):

- mobilita - za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

- orientace - osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

- komunikace - osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

- stravování - osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

- oblékání a obouvání - osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

- tělesná hygiena - osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

- výkon fyziologické potřeby - osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

- péče o zdraví - osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

- osobní aktivity - osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

- péče o domácnost - osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.

17. Pokud posuzovaná osoba nezvládne aspoň jeden úkon tvořící obsah dané základní životní potřeby, celá základní životní potřeba musí být hodnocena jako nezvládnutá. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 4, 5 zákona o sociálních službách).

18. V případě soudního přezkumu zdravotního stavu osob se rozhodnutí soudu opírá především o odborné lékařské posouzení. Posouzení zdravotního stavu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k orgánům, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Výsledný posudek je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na který je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82).
19. Správní orgán rozhodující o dávce by na základě posudku komise měl rozhodnout až poté, co posudek vyhodnotí jako úplný, objektivní a přesvědčivý. Pokud správní orgán shledá, že neúplnost posudku, je na místě, aby v případě, že posudek nedá na některou otázku dostatečnou odpověď, správní orgán skutkový stav zjišťoval dále, dokud nebude zjištěn bez pochybností.
20. Soud dále uvádí, že podle § 8 odst. 2 písm. c) zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb*. Podle § 8 odst. 2 písm. d) zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb*. Tedy pokud by byla u žalobkyně shledána jako nezvládaná ještě jedna základní potřeba, nedošlo by ke snížení výše příspěvku.
21. V případě žalobkyně bylo zjištěno nezvládání 8 potřeb, jako zvládané byly hodnoceny potřeba stravování a výkon fyziologické potřeby, přičemž se jednalo o situaci snížení příspěvku, tedy žalovaný byl povinen ve svém rozhodnutí zároveň přezkoumatelně odůvodnit, z jakého důvodu již stav žalobkyně není důvodem pro původní výši příspěvku.
22. K potřebě stravování posudková komise v posudku ze dne 25. 9. 2023 uvedla, že nebylo prokázáno závažné postižení kloubní hybnosti horních končetin žalobkyně, nejsou těžké parézy, není úplná ztráta úchopu oboustranně, které by byly objektivním důvodem nezvládání potřeby. Pro přesun jídla je žalobkyně schopna využít například servírovací vozík nebo jiné alternativní způsoby nebo přizpůsobit místo stravování místu servírování. Mentální funkce dovolují zvládat výběr stravy, stravování, s ohledem na časovou osu dne. Fyzické funkce dovolují uchopit alespoň lžičku, naservírovat stravu a zvládat sebenasycení včetně tekutin. Není nařízena žádná speciální dieta. Vaření příprava stravy je součástí hodnocení základní životní potřeby péče o domácnost. Dle sociálního šetření, kterému byl přítomen i přítel žalobkyně, je schopná pomáhat s vařením a jídlo podává na stůl. Jídlo naporcuje, nají se i napije.

23. Zásadní námitkou opatrovníka vůči tomuto hodnocení je, že zjištění ze sociálního šetření dokumentovaná v příslušných záznamech neodpovídají reálnému stavu. Opatrovník k tomu konkrétně uvedl, že v rámci sociálního šetření mělo jít o rozhovor s ním a žalobkyní, kdy co se týče potřeby stravování, pak dle opatrovníka nebylo diskutováno ani zkoušeno zvládání konzumace z její strany, ale pouze to, zda zvládá úkony potřeby stravování v rámci probíhající ergoterapie. Zároveň opatrovník uvedl, že z výstupem ze sociálního šetření nebyl seznámen, neboť měl žádat o jeho doručení do datové schránky z důvodu, že šetření probíhalo ve Zlíně.
24. Soud k této námitce uvádí, že při hodnocení zvládání potřeby stravování nepochybně nelze odhlédnout od toho, že je nutné posoudit toto zvládání nejen po stránce fyzické, ale též psychické (§ 1 odst. 3 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách). Dle soudu je v případě žalobkyně jednoznačně zřejmé, že má mentální omezení vycházející z jejího zdravotního stavu, která se nutně promítají do možnosti výkonu všech potřeb, přičemž u každé z potřeb je třeba hodnotit jak zvládání jednotlivých úkonů potřeby po stránce fyzické (naporcování stravy; schopnost dopravit se na toaletu), tak i psychické (schopnost rozpoznat jednotlivé složky ke konzumaci; schopnost uvědomit si potřebu). Posouzení zvládání potřeb je i otázkou mentální kondice dotyčného. U žalobkyně soud spatřuje zásadní rozpor v tom, že opatrovníkem bylo opakovaně namítáno, že zjištění uvedená v dokumentaci ze sociálního šetření neodpovídají reálnému stavu zvládání potřeb žalobkyně, kdy dle opatrovníka nebyla řada skutečností v rámci šetření vůbec zjišťována a diskutována.
25. Soud nezpochybňuje, že žalobkyně může být skutečně schopná potřebu stravování sama zvládnout, že posouzení komise mohlo být vstřícné. Soud má však za to, že bude potřeba postavit najisto, zda mentální schopnosti žalobkyně skutečně umožňují učinit závěr, že je schopna si sama vybrat jídlo a naservírovat. Dle soudu je rozdíl v tom, zda si dotyčný například je schopen vybrat jídlo za přítomnosti opatrovníka a v tom, zda dotyčný je schopen samostatně vybrat vhodné jídlo ke konzumaci a přinést jej, kdy opatrovník k tomuto namítl, že žalobkyně není schopna si pro jídlo například dojít do lednice, neuvědomuje si polohu servírovacího vozíku, není schopná použít příbor či si splete jídlo s pepřenkou či sklenicí ležící na stole. Opatrovník rozporoval rovněž závěr komise o tom, že je žalobkyně schopna volby stravy a nápojů vzhledem k denní době, přičemž i to bude dle soudu nezbytné ověřit. Soud má za to, že za stavu, kdy žalobkyni byl ustanoven opatrovník, byla omezena na svéprávnosti, její potřeba orientace byla zhodnocena jako nezvládaná atd., zde jsou přítomné důvodné pochybnosti o tom, že si žalobkyně je skutečně schopna si sama vybrat jídlo a nápoje ke konzumaci ve vhodnou dobu, a dále toto jídlo naporcovat. Na tom nic nemění závěr komise o tom, že se žalobkyně může naučit a adaptovat, kdy ze strany opatrovníka bylo nadto rozporováno i toto, neboť dle jeho sdělení žalobkyně dosud není spolehlivě schopna se ani sama najíst příbořem či lžící.
26. V posudkovém závěru bylo pouze obecně odkazováno na to, že mentální funkce dovolují zvládat výběr stravy a žalobkyně je schopna si zajistit stravování s ohledem na časovou osu dne, nicméně dle soudu tyto schopnosti u žalobkyně nejsou jisté, kdy soud má za to, že s ohledem na nezvládání osmi potřeb žalobkyně měla posudková komise podrobněji uvést, z jakého důvodu žalobkyně v rámci těchto potřeb mentálně orientovaná není, zatímco u potřeby stravování tomu je jinak. Soud nezpochybňuje, že záznam ze sociálního šetření obsahuje informace o tom, že žalobkyně má být schopná jídlo naporcovat, najíst se, napít či připravit jídlo na stůl, nicméně popis stavu ze strany opatrovníka tomu neodpovídá, kdy

opatrovník i v rámci šetření opakovaně doplňoval další skutečnosti ohledně potíží žalobkyně se zvládáním potřeb. Soud má za to, že s přihlédnutím k závěru sociálního šetření o nezvládání dalších potřeb, například oblékání a obouvání, které vyžaduje obdobné mentální dovednosti (volba oděvu, přihlédnutí k počasí, schopnost se obléci a svléci apod.), jsou dány pochybnosti o tom, že závěry sociálního šetření skutečně dokumentují reálný stav ohledně potřeby stravování. Dle soudu lze jeho závěry naopak pravděpodobně interpretovat spíše ve znění námitek opatrovníka žalobkyně, že nebyla vůbec diskutována a zkoušena schopnost žalobkyně například porcovat jídlo a bylo pouze pracovníci provádějící šetření sděleno, že žalobkyně zvládá úkony potřeby stravování v rámci nácviku při ergoterapii.

27. Žalovaný ve vyjádření k žalobě poznamenal, že opatrovník byl sociálnímu šetření přítomen a mohl uvádět jednotlivé upřesňující skutečnosti ke stavu žalobkyně. K tomu lze uvést, že správní spis obsahuje záznam ze sociálního šetření, který byl podepsán pracovníkem provádějícím šetření a oprávněnou osobou, nicméně tento obsahuje pouze zkratkovité poznámky. Dále je obsažen seznam úkonů k jednotlivým potřebám, kde je u některých vyznačeno zvládání či nezvládání a dokument obsahuje dále nečitelné poznámky pracovníce úřadu. Opatrovník žalobkyně byl tedy seznámen s obsahem uvedeného záznamu. Tento záznam však neobsahoval žádné podstatné informace a o potřebě stravování a výkonu fyziologické potřeby se vůbec nezmiňuje. Správní spis dále obsahuje dokument s názvem záznam ze sociálního šetření psaný na PC, který byl zřejmě vypracován na podkladě zjištění v rámci šetření na místě, přičemž tento dokument již zmiňuje jednotlivé podrobnosti k potřebě stravování a výkonu fyziologické potřeby. Vzhledem k tomu, že tento dokument již opatrovníkem podepsán nebyl, má soud za to, že byl vyhotoven až poté, co bylo šetření provedeno. Spis dále obsahuje vyrozumění ze dne 19. 7. 2023, v rámci, kterého bylo opatrovníkovi mj. sděleno, že se může ve lhůtě vyjádřit k podkladům pro vydání rozhodnutí. Správní spis neobsahuje záznam o tom, že by se opatrovník dostavil k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí, ve správním spise dále bezprostředně následuje rozhodnutí ve věci.
28. Soud vzhledem k uvedenému má za prokázané, že opatrovníkovi bylo doručeno vyrozumění ohledně vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí, mezi kterými byly i záznamy ze sociálního šetření, přičemž mu byl dán prostor k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí, tedy i s výstupem ze sociálního šetření, a to vyrozuměním ze dne 19. 7. 2023, které bylo doručeno téhož dne do datové schránky opatrovníka. Opatrovník tedy měl možnost seznámit se s obsahem veškerých dokumentů pořízených při sociálním šetření.
29. Fakt, že se opatrovník k podkladům nevyjádřil před vydáním rozhodnutí nicméně dle soudu nevylučuje jeho následnou obranu v rámci odvolání a podané žalobě. Soud má za to, že přítomnost opatrovníka při sociálním šetření a odkaz žalovaného na to, že mohl opatrovník při šetření upřesňovat jednotlivé skutečnosti, sám o sobě není dostatečným argumentem, v rámci šetření byl vyhotoven pouze zjednodušený text, který byl dán opatrovníkovi k podpisu na místě a který neobsahoval jednotlivé zjištěné detaily. Dle soudu, přestože měl opatrovník žalobkyně možnost se seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí, a tedy i dokumenty popisujícími výsledek sociálního šetření, před vydáním rozhodnutí, jsou relevantní jeho odvolací a žalobní námitky napadající výstup z tohoto šetření. Nelze pouze „slepě“ odkazovat na výstup ze sociálního šetření nadto ve světle hodnocené dalších základních potřeb, které byly hodnoceny jako nezvládané.
30. Výsledek sociálního šetření je jedním ze stěžejních podkladů pro rozhodnutí o příspěvku na péči posuzované osoby a též o samotném stupni závislosti, neboť se při něm zjišťuje

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí z hlediska vlastní péče o vlastní osobu a soběstačnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63). Zpravidla postačuje provést v průběhu správního řízení pouze jedno sociální šetření. Pokud však vyvstanou pochybnosti o dostatečnosti zjištění, změni se zdravotní stav posuzované osoby, anebo to z jiného relevantního důvodu posuzovaná osoba navrhne, je vhodné sociální šetření provést znovu. Není žádný důvod k tomu se domnívat, že správní řízení je omezeno na provedení pouze jednoho sociálního šetření (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2023, č. j. 4 Ads 60/2023-36).

31. Posudek rozhodný pro rozhodnutí v prvním stupni odkázal na závěry ze sociálního šetření. Posudek zohlednil jako nezvládaných 8 základních životních potřeb. Posudková komise ve svém posudku ze dne 25. 9. 2023 mj. zmínila, že hodnocení považuje vůči žalobkyni za vstřícné. Soud nijak nezpochybňuje, že tomu tak může být, ale je třeba postavit na jisto, které potřeby žalobkyně zvládá a které nikoli. Prvostupňový posudek soud nepovažuje za nijak vysoce za přesvědčivý, neboť obsahuje pouze velmi stručné odůvodnění pouze k některým potřebám a odkazuje na výstup ze sociálního šetření.
32. Ke druhé namítané potřebě, tj. výkon fyziologické potřeby komise uvedla, že tuto jako nezvládanou neuznala. Nebyla prokázána inkontinence, zdravotní stav žalobkyně dovoľoval zvládnout tuto potřebu. Je schopna v rámci domácnosti dojít na WC, je schopna sedu, funkce rukou rovněž k očištění porušena není. Je tedy při absenci těžkého motorického či mentálního postižení schopná případně využít inkontinenční pomůcky či menstruační pomůcky. Dle sociálního šetření dojde na toaletu sama, hygienu zvládne sama.
33. Ve vztahu k výkonu fyziologické potřeby bylo opatrovníkem namítáno, že žalobkyně má tendenci své potíže podceňovat, je zde nutnost ji na potřebu upomínat, sama si ji neuvědomí, je třeba hlídat pravidelnost, dále opatrovník zmínil neschopnost žalobkyně vyměnit si sama inkontinenční a menstruační pomůcky.
34. K tomu soud uvádí, že ze záznamu o provedeném sociálním šetření vyplynulo, že na toaletu si žalobkyně dojde sama, hygienu zvládne sama, opatrovník doplnil, že je občas potřeba pomoci s manipulací s hygienickými potřebami při menstruaci.
35. Dle soudu opět platí, že s ohledem na námitky opatrovníka žalobkyně směřujícím k tomu, že žalobkyně nezvládá výkon fyziologické potřeby po mentální stránce, kdy si není schopná uvědomit nutnost potřeby, je zásadní i mentální stav dotyčného. Je nutné úkon potřeby, že osoba je schopna čas vykonat potřebu, vykládat nejen tak, že je dotyčný schopen se na toaletu zavčas dopravit, ale též, že si včas uvědomí nutnost potřeby, což je u žalobkyně rozporováno. Z výstupu ze sociálního šetření neplyne, že by opatrovník při tomto šetření rozporoval schopnost žalobkyně dojít na WC a vykonat potřebu, nicméně z jeho dalších vyjádření je zřejmé, že žalobkyně není v důsledku svého onemocnění schopna si uvědomit nutnost potřeby. Soud považuje za nedotačně zjištěné, zda žalobkyně je schopná si včas uvědomit potřebu, a tím pádem ji i včas vykonat, a to s přihlédnutím k závěru o nezvládnání jiných potřeb vyžadujících též mentální připravenost.
36. Soud nadto uvádí, že opatrovník žalobkyně vztáhl neschopnost včasného uvědomění potřeby i k inkontinenci žalobkyně, kterou dle něj periodicky trpí, přičemž rovněž nedokáže rozpoznat tuto potřebu. Žalobkyně je dle opatrovníka periodicky inkontinentní. Tomu odpovídá závěr lékařské zprávy z Nemocnice Sv. kříže, Žižkov ze dne 19. 10. 2020 o tom, že žalobkyně je inkontinentní, shodně zpráva ze dne 27. 12. 2020. obtíže s výkonem potřeby dokumentovány dále například propouštěcí zprávou z Kliniky rehabilitačního

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

lékařství FNKV ze dne 15. 3. 2021, přičemž tyto zprávy jsou popsány v rámci výčtu uvedeném ve znaleckém posudku. Soud nepochybně, že posudková komise vycházela z aktuálnějších lékařských zpráv z roku 2023, avšak neuvedla z těchto zpráv ničeho a není proto zřejmé, zda skutečně tyto zprávy dokumentují zlepšení zvládání výkonu fyziologické potřeby včetně výměny pomůcek a inkontinence oproti stavu v roce 2020. Komise odkázala pouze na zprávu z psychiatrie ze dne 5. 5. 2023, dle které žalobkyně již není inkontinentní, nicméně dle soudu pro konstatování absence inkontinence nepostačí pouze závěr z lékařské zprávy z psychiatrie, jestliže dříve žalobkyně inkontinentní byla. K tomu opatrovník poukázal na zprávu z neurologie ze dne 28. 1. 2023, kterou komise sice zahrnula do výčtu zpráv, ke kterým bylo přihlíženo, avšak neuvedla ani stručný obsah této zprávy, proto nelze ověřit, jakým způsobem komise zohlednila závěry této zprávy.

37. Soud považuje uvedené zhodnocení posudkové komise s ohledem na zdravotní obtíže žalobkyně za zkratkovité a nedostatečné. Posudková komise sice odkázala na zjištění ze sociálního šetření ohledně výkonu samotné potřeby, avšak opomenula, že v rámci sociálního šetření bylo opatrovníkem žalobkyně rozporováno, že je žalobkyně schopna používat menstruační pomůcky. Co se týče použití těchto pomůcek a též inkontinenčních pomůcek, uvádí soud dále, že posudková komise konstatovala, že žalobkyně je při absenci těžkého motorického či mentálního postižení schopna tyto pomůcky využívat, nicméně tento závěr nebyl posudkovou komisí ničím podepřen. I kdyby žalobkyně neměla problém s používáním pomůcek z fyzického pohledu, kdy nemá například problém s ohebností rukou, nelze dle soudu bez dalšího předpokládat, že její mentální stav skutečně odpovídá tomu, že by byla schopná si tyto pomůcky (jak inkontinenční, tak menstruační) pravidelně řádně spolehlivě včas vyměňovat. Posudková komise pouze neúplně odkázala na dílčí závěry ze sociálního šetření, aniž by vysvětlila, z jakého důvodu je žalobkyně dle ní schopna používat zmíněné pomůcky, kdy v záznamu o sociálním šetření byla schopnost výměny pomůcek rozporována. Soud nepochybně, že žalobkyně je fyzicky schopna výkonu fyziologické potřeby a hygieny po ní jako takové včetně toho, že může být fyzicky schopná vyměňovat pomůcky, nicméně jak uvedl opakovaně opatrovník, u žalobkyně jde též o to, že musí tuto potřebu vykonávat s pravidelností z důvodu nutnosti provedení vyprázdnění v souvislosti s jejím onemocněním, přičemž soud má za to, že nelze bez dalšího předpokládat, že bude žalobkyně schopná si pravidelně včas vzpomenout na nutnost výkonu potřeby či nutnost výměny pomůcek. Dle soudu se naopak jako reálný jeví stav popsáný opatrovníkem, že žalobkyně má tendenci svůj stav přeceňovat a uvádět, že je schopná úkony vykonávat, což ale neodpovídá skutečnému stavu, kdy tato tendence je dokumentována i znaleckým posudkem.
38. Soud má vzhledem k uvedenému za to, že výstup ze sociálního šetření nelze považovat za dostatečně přesvědčivý, neboť nebylo dostatečně ověřeno, zda mentální schopnosti žalobkyně skutečně mohou vést k závěru o zvládání potřeby stravování a výkonu fyziologické potřeby. Dle soudu byla-li shledána základní životní potřeba oblékání a obouvání jako nezvládaná s tím, že žalobkyně není schopna volby oděvu a je schopná se obléci pouze tak, že jí opatrovník předem připraví oděv a ona si jej dokáže navléci, není důvod přihlížet k posouzení zvládání potřeby stravování a výkonu fyziologické potřeby jinak. Neboli dle soudu je i u těchto potřeb zásadní rozlišit, zda je žalobkyně schopna je zvládat fyzicky i psychicky. U žalobkyně byl lékařsky dokumentován stav po subarachnoidálním krvácení, hemocefalus, dále mj. porucha visu, což odpovídá sdělením opatrovníka, že žalobkyně může používat jako pomůcku toliko slepeckou hůl a rovněž tomu, že nerozpozná, zda je na stole jídlo nebo pepřenka a zakousne se do tablety do myčky,

kterou považuje za kedluben. Dle soudu bude vhodné provést nové šetření za účelem ověření správnosti závěru o schopnosti žalobkyně skutečně zvládat jednotlivé úkony potřeby stravování a výkonu fyziologické potřeby, které by bylo na místě rovněž prakticky vyzkoušet, tj. nejen se na ně dotazovat žalobkyně, která může mít tendenci k přeceňování svého stavu.

39. Návrh na provedení výsledku praktické lékařky stejně jako vyhotovení znaleckého posudku ke stavu žalobkyně soud neshledal potřebný pro nadbytečnost, neboť již ze stávajícího spisového materiálu dospěl soud k závěru o neúplnosti posudku posudkové komise ze dne 25. 9. 2023. Pro úplnost soud uvádí, že dle znaleckého posudku ze dne 27. 11. 2023, který byl žalobkyní doložen v soudním řízení, se v průběhu vyšetření orientovala žalobkyně správně pouze osobou. Na dotazy odpovídala ochotně dle svých možností. Ve vnímání ani myšlení nebyly zachyceny patologické fenomény typu halucinací či systematizovaného bludu. Klinickému obrazu dominuje syndrom těžkého organického poškození mozku na podkladě proběhlé cévní mozkové příhody. Onemocnění se u žalobkyně projevuje poruchou myšlení, uvažování, úsudku, učení, paměti i osobnosti. V důsledku toho není žalobkyně schopna samostatného úsudku ani samostatné činnosti. Její intelektové funkce jsou významně narušeny. Přítomna centrální porucha visu, snížená mobilita, nadměrná spavost, obleněná defekační schopnost. Z důvodu hydrocefalu zaveden shunt. Žalobkyně se neorientuje ani v bazálních sociálních situacích. Nezajistí si ani základní potřeby, je třeba jí pomáhat s hygienou, oblékáním i defekací. Nutný dohled nad příjmem léků, stravy. Je ve všech směrech zcela závislá na pomoci okolí. Dopad svého stavu si uvědomuje pouze parciálně. Dle sdělení partnera žalobkyně v rámci tohoto posudku ve vztahu k potřebě stravování a výkonu fyziologické potřeby bylo uvedeno, že žalobkyně má malou chuť k jídlu, často za den sní pouze pečivo a ovoce, teplé jídlo sní lžící, porce si sama nepokrájí. Malou potřebu vykonává samostatně, velkou s dopomocí.
40. Rovněž tento popis stavu žalobkyně dle soudu dokládá, že žalobkyně má problém rozpoznat rozsah a závažnost svého onemocnění a má potíže se zvládáním potřeb z mentálního hlediska, tedy bude nezbytné provést opětovné posouzení jejího stavu nejlépe včetně provedení nového sociálního šetření, v rámci, kterého bude zjišťováno zvládání jednotlivých úkonů obou namítaných potřeb žalobkyně.
41. Posudkové závěry, ze kterých žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel, soud shledal neúplné, neboť posudkovou komisí nebylo vysvětleno, z čeho vycházela v rámci svého závěru, že mentální stav žalobkyně dovoluje zvládat potřebu stravování a výkon fyziologické potřeby oproti jiným potřebám, které byly vyhodnoceny jako nezvládané. Soud shledal s ohledem na uvedené žalobu důvodnou, proto dle 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a nedostatečně zjištěný skutkový stav, a i z toho plynoucí nezákonnost přijatých závěrů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).
42. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, avšak žádné náklady řízení jí nevznikly. Žalovanému náhrada nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní

soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 2. 9. 2024

Mgr. Kamil Tojner v.r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.